

2. *Гайдай Т.В.* Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст. Монографія — К.: ВПЦ «Київський університет», 2008.
3. *Гальчинський А.С.* Економічна методологія. Логіка оновлення: Курс лекцій. — К.: АДЕФ- Україна, 2010. — 572 с.
4. *Кун Т.* Структура научных революций. — 2-е изд. / Пер. с англ. И. З. Налетова; общ. ред. Д. Микуленского. — М.: Прогресс, 1977. — 300 с.
5. *Скотний П. В.* Економіко-теоретичне знання в парадигмі методології: монографія / Скотний П. В. ; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. — Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2011. — 407 с.
6. *Тоффлер Э.* Третья волна. — М.: АСТ, 2004.

Статтю подано до редакції 25.12.13

УДК 330.88

О. Н. Перова, аспірант кафедри
«Економічна теорія та державне управління»,
Донецький національний технічний університет,
м. Донецьк, Україна

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ У ВДОСКОНАЛЕННІ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Економічна теорія базується на постулатах про раціональність економічної людини, на основі яких індивіди повинні приймати правильне рішення маючи повну інформацію і використовувати її з максимальною ефективністю. Але рідко коли це буває в реальному житті. Цю недовершеність економічної теорії можна охарактеризувати, як «порожнини» науки. Основою цієї «порожнини» є відсторонення економічної теорії від поведінки людини, з їх спадковістю, особливими рисами характеру, вихованням, мисленням, психікою. Саме ці «порожнини» намагалися заповнити спеціалісти з поведінкової економіки. Відомо, що в 2002 році Нобелівською премією в області економіки були нагороджені психолог Данієто Канеман та економіст Вертон Сміт. Вони довели, що люди в економічному середовищі діють менш раціонально та менш егоїстично, ніж це трактує традиційна економічна теорія.

Можливо роботи Д. Канемана, як психолога, привернули увагу наукової спільноти, але необхідно висвітлити історичний та науковий досвід учених, які вивчали психологію людини та її зв'язок з економікою.

Так, учені Л. Хьелл і Д. Зіглер при вивченні психології людини визначили, що психологія ставить перед собою проблеми, які співзвучні з філософськими проблемами.

Учені Т. Веблен, В. Парето, В. Зомбарт, Дж. М. Кейнс, А. Маршал, приділяли увагу психіці людини, як складової інших суспільних сил, вивчали роль психіки як рушійної сили економічного росту або дестабілізуючу її роль в економіці.

Провідні сучасні економісти (Д. Канеман, В. Сміт, Дж. Акерлоф, Д. Стігліц, Д. МакФадден, А. Сен) виявили прагматичну точку зору на психологію людини. Вони вивчали психологічні аспекти функціонування фірм, ринків, державного та міжнародного економічного регулювання.

Найцікавішими є висновки вчених генетиків (В.З. Тарантул, Н.К. Кольцов, Л.І. Курочкін, Г.Б. Клейнер), які вивчали ті елементи психіки людини, які визначаються генетично. А також біохімічні та біофізіологічні механізми, які впливають на формування психічних процесів.

Роботи вчених, які займалися впливом психології людини на економічну діяльність, уже внесли значний вклад у вдосконалення макроекономічних моделей, а також таких категорій, як «визначення рівня безробіття» та «рівня заробітної плати» [1, с. 25].

Але виникають ряд задач і питань, розв'язання яких необхідне для розвитку моделі людини в економічній теорії. Насамперед, необхідно визначити психофізичну структуру людини, та ті вимоги, які ця структура пред'являє до інституціональної системи при трансформуванні різних історичних, культурних, економічних, технічних умов. Також треба визначити, як економічні інститути впливають на психологію людини, та як різні психологічні типи людини проявляються в різних інституційних системах господарства.

Для розв'язання цих питань необхідно зрозуміти дійсні закони побудови та розвитку суспільства, які базуються на природі людини. Можливості, потреби, пам'ять, свідомість людини визначає генетика. З відкриттям геному людини виникає можливість визначити реальну структуру спадкової основи психіки, як окремої людини, так і суспільства в цілому [2, с. 405]. Треба брати до уваги національну психологію народу і на основі цих знань коректувати формальні та неформальні інститути держави.

Для пояснення економічної складової суспільної системи необхідно виділити генетичні та соціально-визначені типи психіки. Розуміння психологічних законів взаємодії типів психіки, допомагає зрозуміти трансформацію різних цивілізацій, а також дію сучасної світової господарської системи та кризи.

Література

1. Павлов И. А. Поведенческая экономическая теория — позитивный подход к исследованию человеческого поведения (научный доклад). — М.: ИЭ РАН, 2007. — 62 с.

2. Ольсевич Ю.Я. Психологические основы экономического поведения: монография. — М.: ИНФРА-М, 2012. — 413 с. — (научная мысль).

Статтю подано до редакції 11.11.13

УДК [330.101+330.341.1+330.837]:339.137.2

В. Є. Зімкіна, аспірантка кафедри
політичної економії обліково-економічних факультетів,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ПРО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено вплив сучасних умов розвитку економіки на конкуренцію, а також розглянуто якісно новий тип конкурентної боротьби — інноваційну конкуренцію.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: сучасна економічна теорія, інституціоналізм, конкуренція, інновації, інноваційна конкуренція.

АННОТАЦИЯ. В статье исследовано влияние современных условий развития экономики на конкуренцию, а также рассмотрено качественно новый тип конкурентной борьбы — инновационную конкуренцию.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: современная экономическая теория, институционализм, конкуренция, инновации, инновационная конкуренция.

ANNOTATION. This paper investigates the impact of current conditions of economic development on competition and examined a qualitatively new type of competition — an innovative competition.

KEYWORDS: modern economic theory, institutionalism, competition, innovation, innovative competition.

Постановка проблеми. Нині відбувається перехід від традиційної, характерної для індустріальної епохи, цінової конкуренції до конкуренції інформаційно-інноваційної епохи, що базується на інноваціях та конкуренції нових знань та продуктів, сітових ефектах, якості, бренді та компетентності. Позиції лідера на сьогодні на світових ринках забезпечуються використанням інфор-